

[Undervisningsministeren.]

undervisningen, at godkende saadanne hertil sigtende Afvigelser...“, nemlig fra de normalt gældende Regler.

De ærede Medlemmer vil kunne se i Bemærkningerne til Lovforslaget, at der fra Ministeriets Side er trukket meget klare Grænser op for, hvorledes en saadan Bemyndigelse agtes benyttet. Det er det, der begynder med Ordene: „dog saaledes“, og saa følger en hel Række enkelte Bestemmelser med „at“, der indeholder de Begrænsninger, som Ministeriet fastlægger, ikke i Lovs Form, men som Meddelelse om de Rammer, som Ministeriet agter at sætte for Benyttelsen af denne Bemyndigelse. Og det er følgende: først, at de hidtil med Hensyn til Optagelsen paa Seminarier gældende Regler fastholdes. Dernæst, at Fagrækken ikke ændres, at det maa være en Pligt for Seminarierne at føre Eleverne frem til et Standpunkt, der i det væsentlige er bestemt ved den gældende Ordning, og endelig, hvad der er meget væsentligt og vigtigt, at der gives de under Forsøgsordningen uddannede Elever samme Eksamensbevis som alle andre Elever, med andre Ord, at man sigter mod det samme Maal, saa at vi ikke faar en anden Slags Seminarister fra de Seminarier, paa hvilke man gaar ind for saadanne Forsøg. Jeg tror man kan sige, at man her sporer den klare Forstaaelse, som Kommissionens Formand, Departementschef Barfod, har udtrykt meget klart under de Forhandlinger, som er gaaet forud i Kommissionen: at det er væsentligt, at man hverken ved Optagelsen eller ved den endelige Afslutning fraviger det, der er Grundlaget, men det, man gerne vil, er at give Mulighed for at afvige fra det stive System, som man fra adskillige Sider har peget paa vilde gøre det helt umuligt at anstille pædagogiske Forsøg.

Jeg haaber, at jeg hermed har gjort Rede baade for Baggrunden for Fremsættelsen af dette Forslag, og ogsaa for de snævre Begrænsninger, som Ministeriet agter at drage for den Bemyndigelse, der hermed søges.

Jeg vil derefter gerne omtale to af de øvrige Lovforslag, jeg i Dag skal fremsætte, og som vedrører det, man kan kalde de frie Skoleformer. Jeg tillader mig at springe lidt i Rækkefølgen; det gør jo ikke saa meget, at den ikke bliver nøjagtig som anmeldt. Det drejer sig her om to Lovforslag plus et tredje, der vedrører Efterskolerne, men som ikke var færdigbehandlet til Statsraadet paa samme Tid som de andre, men som vil komme frem om ganske kort Tid. Det er hele det Lovkompleks, som ærede Medlemmer vil huske blev gennemført i 1942

af tidligere Undervisningsminister Jørgen Jørgensen vedrørende de frie Ungdomsskoleformer — eller de frie Skoleformer, for Aftenskolen tager jo ogsaa Sigte paa de lidt ældre. Man staar her over for en Revision af hele dette Kompleks af Love, og jeg skal først fremsætte *Forslag til Lov om Ændring af Lov Nr. 312 af 4. Juli 1942 om Ungdomsskoler for den ufaglærte Ungdom*, fordi jeg vedrørende dette Lovforslag gerne vil fremføre nogle principielle Bemærkninger.

Vi erindrer dette Aar 1942, da Danmark jo befandt sig under højst trykkende Forhold, og hvor det føltes, tror jeg, Landet over, som et Udslag af vor nationale Selvhævdelse, at vi selv under Besættelsen kunde beskæftige os med dette for Ungdommen saa vigtige Problem, men Debatten, navnlig om Ungdomsskolen, kom dog ikke til at foregaa i den nationale Enigheds Tegn.

Det viste sig, at der var dybtgaaende principiel Uenighed, nemlig om det Spørgsmaal, om denne Opgave over for den ufaglærte Ungdom skulde tages op paa den Maade, at det blev en obligatorisk Skole, eller om det skulde være en fri Skole, ikke tvungen Skole. Det vil erindres, at den politiske Kombination i dette Spørgsmaal var ret ejendommelig. Det laa nemlig saadan, at Socialdemokratiet og de Konservative stod sammen om, at denne Skole burde være obligatorisk, medens de to Venstreparter, kan jeg sige, Venstre og Det radikale Venstre, holdt bestemt paa, at det skulde være under frie Former, og at der ikke skulde være nogen Tvangsbestemmelse i Loven. Dengang det debatteredes, var et af de Spørgsmaal, der ustandselig blev fremdraget dette: Vil Skolen kunne faa den tilsigtede Virkning, naar der ikke er nogen Tvangsbestemmelse i Loven? I mit Parti var man ikke i Tvivl om, at naar Loven gjorde det helt frivilligt, vilde den ikke kunne opfylde sit Formaal.

Nu er der altsaa gaaet 5 Aar siden; der er en Revisionsbestemmelse i Loven om, at den skal revideres i denne Samling, og vi staar nu over for at skulle se paa Resultatet af Loven. Hvad er da Resultatet? De ærede Medlemmer vil lige i Begyndelsen af Bemærkningerne til Lovforslaget se en statistisk Opgørelse over det Antal Elever, Ungdomsskolen for ufaglærte har haft. Man vil der kunne følge de 3 Aar, 1943—44, 1944—45 og 1945—46, og jeg vil henlede Opmærksomheden paa Opgørelsen over, ikke Holdenes Antal, men Elevernes. Det viser sig nemlig, at man begynder med ca. 10 000 Elever, det nøjagtige Tal er 9 517; det synker næste Aar til 7 300 og falder næste Aar igen til 6 300, og i sidste Aar, som vi ikke har det nøjagtige